

Oktober 2026

Konserveringsmidler i rengørings- og vaskeprodukter: MIT findes ofte – også udeklareret – og flere produkter ligger over kommende grænseværdi

I projektet blev der opbygget viden om brugen af konserveringsmidler i rengørings- og vaskeprodukter, og indholdet af udvalgte konserveringsmidler blev undersøgt i en række produkter. Uoverensstemmelser i mærkningen, herunder udeklareret indhold af MIT, samt målte niveauer over kommende grænseværdi og mulig krydsreaktivitet, kan potentielt udgøre et problem for forbrugersikkerheden.

Baggrund

Flydende rengørings- og vaskemidler kræver konservering for at forhindre mikrobiel vækst under opbevaring. Den udbredte brug af allergifremkaldende konserveringsmidler kan dog føre til hudsensibilisering og allergisk kontakteksem. Forekomsten af kontaktallergi på grund af nogle af disse stoffer har vist sig at være stigende. Det blev vurderet, at der mangler viden om omfanget af brugen og indholdet af konserveringsmidler i rengørings- og vaskeprodukter, som er tilgængelige for den danske forbruger. Projektet her skulle derfor kortlægge brugen, kvantificere indholdet, diskutere sundhedsrelaterede problemstillinger og være med til at afklare behovet for yderligere regulering.

Hovedkonklusioner

1. Få konserveringsmidler dominerer brugen

Markedsinformation viser, at et lille antal konserveringsmidler dominerer brugen inden for konserverede rengørings- og vaskeprodukter: Phenoxyethanol forekommer i 39 % af produkterne, ethanol (alkohol) i 25,6 %, methylisothiazolinon (MIT) i 17 %, benzisothiazolinon (BIT) i 14,6 % og natriumbenzoat i 9,3 %, mens myresyre forekommer i 6,4 %, natriumpyrithion i 3 %, octylisothiazolinon (OIT) i 2,9 %, benzylalkohol i 2,9 % og 2-bromo-2-nitropropan-1,3-diol (bronopol) i 2,4 %. Phenoxyethanol, natriumbenzoat, myresyre og ethanol anvendes ofte som enkeltstående konserveringsmidler, mens isothiazolinoner (BIT, MIT, OIT) oftere bruges i kombination med andre konserveringsmidler. Af 53 analyserede produkter indeholdt de 29 to eller flere konserveringsmidler. Den mest benyttede kombination var MIT og BIT (16 produkter).

2. Målte koncentrationer overstiger kommende grænseværdier

MIT var det mest benyttede konserveringsmiddel i de analyserede produkter. I syv tilfælde var den målte koncentration af MIT højere end den kommende *de facto*-grænse for brugen i forbrugerprodukter inden for vask og rengøring. Gældende fra henholdsvis den 1. oktober 2026 (BIT) og den 1. februar 2027 (MIT) er der via nylige EU-godkendelser fastsat grænser for indholdet - 360 mg/kg (360 ppm) for BIT og 15 mg/kg (15 ppm)

for MIT. Grænserne modsvarer stoffernes specifikke koncentrationsgrænser, der udløser klassificeringen Skin Sens. 1A (H317), jævnfør CLP-forordningen.

Den højeste MIT-koncentration (190 mg/kg) blev fundet i et håndopvaskemiddel købt i EU. MIT blev også påvist i syv produkter, hvor det ikke var deklareret på etiketten (ét produkt indeholdte 52 mg/kg). BIT forekom sjældnere, men blev fundet i relativt høje koncentrationer i nogle rengøringsmidler købt i Danmark. Den højeste koncentration af BIT (74 mg/kg) blev målt i et produkt købt i Danmark.

Når man sammenligner de analytiske resultater efter købsregion (Danmark versus EU versus uden for EU), viser de danske prøver for de fleste stoffer de bredeste koncentrationsområder og højere maksimale koncentrationer. I alle syv tilfælde, hvor den målte koncentration af MIT var højere end den kommende *de facto*-grænse på 15 mg/kg, var der tale om danske eller andre EU-produkter (fem danske produkter; to andre EU-produkter). Da danske produkter var overrepræsenterede blandt de 53 udvalgte produkter, bør disse observationer ikke betragtes som repræsentative for det bredere marked.

3. Uoverensstemmelser i mærkningen udfordrer forbrugersikkerheden

Der blev observeret mulige uoverensstemmelser i mærkningen for 31 af de 53 analyserede produkter. I nogle tilfælde var konserveringsmidler f.eks. deklareret på etiketten, men blev ikke påvist ved analyse; i andre tilfælde blev konserveringsmidler påvist uden at være deklareret. Sådanne uoverensstemmelser gør det vanskeligere for forbrugeren at undgå bestemte stoffer. Tydelig og pålidelig produktmærkning er vigtig for forbrugernes sikkerhed – især for personer, der allerede er sensibiliserede over for specifikke stoffer.

4. Mulig krydsreaktivitet og ingen anerkendt model til risikovurdering

Der findes på nuværende tidspunkt ingen anerkendt risikovurderingsmodel for sensibilisering over for kemiske stoffer såsom isothiazolinonerne. Mulig krydsreaktivitet imellem stofferne komplicerer denne problemstilling yderligere. Videncenter for Allergi leverede ekspertviden til projektet, og konkluderer, at samlet set kan krydsreaktivitet mellem visse isothiazolinoner ikke udelukkes - især mellem strukturelt nærtstående forbindelser, men de fleste data peger på, at samtidig eksponering spiller en større rolle i klinisk praksis.

Perspektiver

Ved sammenligning af de kommende grænseværdier for MIT og BIT med de analytiske resultater i denne undersøgelse kan det konkluderes, at nogle produkter, der i øjeblikket er tilgængelige på markedet for danske forbrugere, indeholder koncentrationer af MIT, der overstiger den kommende grænseværdi. Der blev i projektet også observeret en del uoverensstemmelser i mærkningen af produkterne, hvilket er problematisk for forbrugersikkerheden.

Tilstedeværelse af udeklareret indhold af MIT, begrænset udvalg af konserveringsmidler uden alvorlige iboende sundhedsmæssige egenskaber og et uafklaret omfang af eventuel krydsreaktivitet imellem isothiazolinoner er herudover vigtige emner påpeget af interessenter i forbindelse med projektet.

Metoden

Kortlægningen tog udgangspunkt i en af Miljøstyrelsens tidligere forbrugerundersøgelser fra 2018 og Det Europæiske Kemikalieagenturs liste over PT 6-aktivstoffer. En struktureret litteraturgennemgang indsamlede data om forekomst og koncentrationer i europæiske rengørings- og vaskeprodukter, og input fra interessenter blev brugt til at validere resultaterne og fremhæve videnshuller.

En indledende farescreening baseret på CLP-klassifikationer blev anvendt til at prioritere konserveringsmidler med alvorlige iboende sundhedsmæssige egenskaber, og kriterier blev udviklet for at kunne udvælge de mest interessante produkttyper til de efterfølgende kemiske analyser (udført

af Eurofins A/S). I forbindelse med bearbejdning af resultaterne, blev de målte koncentrationer sammenholdt med den observerede mærkning af produkterne.
Projektet er udført i perioden april – december 2025 af Rambøll A/S.
Resultaterne er offentliggjort i rapporten ”Kortlægning og kemisk analyse af konserveringsmidler i rengørings- og vaskeprodukter”, Kortlægning af kemiske stoffer i forbrugerprodukter, nr. 205 oktober 2026.